

Sygn. akt III AUa 1468/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 lutego 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach

Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Marek Procek (spr.)
Sędziowie	SSA Jolanta Pietrzak SSA Marek Żurecki
Protokolant	Elżbieta Szewczyk

po rozpoznaniu w dniu 8 lutego 2018r. w Katowicach

sprawy z odwołania T. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o wydanie pisemnej interpretacji przepisów prawnych

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w Katowicach z dnia 12 czerwca 2017r. sygn. akt X U 326/17

oddala apelację.

/-/SSA J.Pietrzak /-/SSA M.Procek /-/SSA M.Żurecki

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt III AUa 1468/17

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 12 czerwca 2017r. Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach zmienił decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział

w L. z dnia 2 lutego 2017r. w ten sposób, że uznał za prawidłowe stanowisko przedstawione we wniosku o interpretację - w trybie art. 10 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej - złożonym w dniu 13 stycznia 2017r. i uzupełnionym w dniu 30 stycznia 2017r. przez T. K. w sprawie prawa do ustalenia podstawy wymiaru składek

na ubezpieczenia społeczne w zadeklarowanej kwocie nie niższej, niż 30% kwoty minimalnego wynagrodzenia w okresie pierwszych 24 miesięcy kalendarzowych od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności gospodarczej.

Uzasadniając przedstawione rozstrzygnięcie, Sąd Okręgowy wskazał, iż w piśmie z dnia 12 stycznia 2017r. przedsiębiorca T. K. zwrócił się do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. z wnioskiem o wydanie indywidualnej interpretacji w przedmiocie prawa do ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne w zadeklarowanej kwocie nie niższej, niż 30% kwoty minimalnego wynagrodzenia w okresie pierwszych 24 miesięcy kalendarzowych od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności gospodarczej. Wnioskodawca wyjaśnił przy tym, iż jest lekarzem pracującym we Wschodnim Centrum (...) w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Ł.. W dniu 25 listopada 2016r. wygasła umowa o pracę na czas określony od 1 czerwca 2012r. do 25 listopada 2016r. zawarta przez niego w wymienionym pracodawcą, z powodu zakończenia odbywania rezydentury, finansowanej przez Ministerstwo Zdrowia. Wnioskodawca podał także, iż jego praca w trakcie trwania rezydentury polegała na uczeniu się zawodu w konkretnej specjalizacji pod opieką kierownika specjalizacji i innych lekarzy specjalistów. Okres szkolenia obliłował także do uczestnictwa w licznych kursach, szkoleniach i stażach w innych szpitalach, co ściśle jest określone w programie specjalizacji regulowanym przez Ministerstwo Zdrowia. T. K. wyjaśnił, iż w dniu 25 listopada 2016r. zakończył szkolenie specjalistyczne i od dnia 1 grudnia 2016r. świadczy usługi na rzecz tego samego szpitala w ramach indywidualnej praktyki lekarskiej. Umowa o pracę na czas określony zawarta ze szpitalem w okresie poprzedzającym rozpoczęcie pierwszej działalności gospodarczej nie została rozwiązana w celu zmiany formy świadczenia na rzecz tego pracodawcy, tych samych usług na mocy innego stosunku prawnego, bowiem rozwiązana została z mocy prawa, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 20 października 2005r. w sprawie specjalizacji lekarzy i lekarzy dentystów.

Wobec powyższego, ubezpieczony wskazał, że w związku z rozpoczęciem z dniem 1 grudnia 2016r. pierwszej w swojej karierze zawodowej działalności gospodarczej, przysługuje mu prawo do wpłaty obniżonych składek na ubezpieczenia społeczne przez pierwsze 24 miesiące prowadzenia tej działalności. Prawo do obniżonych składek nie przysługuje osobom, które wykonują działalność gospodarczą na rzecz byłego pracodawcy, na rzecz którego przed dniem rozpoczęcia prowadzenia działalności gospodarczej w bieżącym lub poprzednim roku kalendarzowym wykonywały w ramach stosunku pracy lub w spółdzielni stosunku pracy czynności wchodzące w zakres wykonywania działalności gospodarczej. W ocenie wnioskodawcy, nie zachodzi powyższa okoliczność, ponieważ okres rezydentury i sposób zatrudnienia był regulowany stosownym rozporządzeniem Ministra Zdrowia i dotyczył zatrudnienia jako lekarza na z góry określonych przez Ministra zasadach i warunkach oraz określonym celu tj. kształcenia lekarza rezydenta przez lekarzy specjalistów. Wskazał, iż aktualnie wykonywana przez niego praca różni się od okresu szkolenia specjalizacyjnego zarówno pod względem zakresu wykonywanych świadczeń, obowiązków i odpowiedzialności. Zakres wykonywanych przez niego jako lekarza rezydenta czynności oraz rodzaj posiadanych uprawnień medycznych był inny od czynności oraz uprawnień, jakie wykonuje w chwili obecnej. Wyjaśnił również, iż rezydentura, to forma kształcenia w czasie wykonywania obowiązków związanych z pracą na rzecz jednostki, w której odbywa się specjalizację, tylko w akredytowanych ośrodkach. W jego ocenie, praca na etacie rezydenta nie jest samodzielną pracą na rzecz pracodawcy. Powyższe okoliczności jednoznacznie potwierdzają fakt, że nie można klasyfikować świadczonych przez niego obecnie usług medycznych na rzecz szpitala, w którym był zatrudniony jako rezydent, jako wykonywanie takich samych usług na rzecz byłego pracodawcy. Wnioskodawca wskazał, że zakres tych usług ma bowiem inny charakter i polega na świadczeniu usług medycznych samodzielnie i na własną odpowiedzialność, jako samodzielny lekarz. Podkreślił również, iż prowadzona przez niego od dnia 1 grudnia 2016r. działalność gospodarcza jest pierwszą i jedyną. Ubezpieczony powołał się na decyzję nr (...) ZUS G. z 9 maja 2014r., (...), zwracając się z wnioskiem o wydanie pisemnej

interpretacji jego stanowiska odnośnie prawa do opłacania preferencyjnych składek na ubezpieczenia społeczne z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej.

W uzupełnieniu powyższego wniosku ubezpieczony pismem z dnia 26 stycznia 2017r. oświadczył, iż nie prowadzi i w okresie ostatnich 60 miesięcy kalendarzowych przed dniem rozpoczęcia wykonywania działalności gospodarczej nie prowadził innej, niż opisana we wniosku działalności gospodarczej.

W zaskarżonej decyzji z dnia 2 lutego 2017r. organ rentowy uznał za nieprawidłowe stanowisko wnioskodawcy w sprawie prawa do opłacania składek na ubezpieczenia społeczne z tytułu prowadzonej pozarolniczej działalności gospodarczej od podstawy wymiaru w wysokości zadeklarowanej kwoty nie niższej, niż 30% minimalnego wynagrodzenia za pracę.

Motywuując swoje stanowisko organ, odwołując się do poglądu prawnego wyrażonego przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 23 marca 2010r., sygn. akt I UK 323/09, wskazał, iż wnioskodawca nie spełnia warunków określonych w art. 18a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Organ rentowy dodatkowo wyjaśnił, iż nie jest związany rozstrzygnięciem wskazanym przez wnioskodawcę w powołanej decyzji interpretacyjnej wydanej przez Oddział ZUS w G. z dnia 9 maja 2014r., ponieważ powyższa decyzja została wydana w indywidualnym dla przedsiębiorcy stanie faktycznym i wskazane w decyzji stanowisko wiąże wyłącznie danego przedsiębiorcę i organ w zakresie konkretnego stanu faktycznego opisanego we wniosku i nie ma mocy wiążącej w stosunku do innych przedsiębiorców w zakresie ich indywidualnych spraw wynikających z prowadzonej przez nich działalności gospodarczej.

Według Sądu Okręgowego, istotę sporu w niniejszej sprawie stanowi rozstrzygnięcie czy wnioskodawca ma prawo do opłacania składek na ubezpieczenia społeczne z tytułu prowadzonej pozarolniczej działalności gospodarczej od podstawy wymiaru w wysokości zadeklarowanej nie niższej, niż 30% minimalnego wynagrodzenia za pracę w okresie pierwszych 24 miesięcy kalendarzowych od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności gospodarczej.

W ocenie tegoż Sądu, stanowisko zaprezentowane we wniosku, złożonym w trybie art. 10 ustawy z dnia 2 lipca 2004r. o swobodzie działalności gospodarczej, uznać należy za prawidłowe, jako znajdujące uzasadnienie w przepisach z zakresu ubezpieczeń i obowiązującym orzecznictwie.

Otóż bowiem, zgodnie z normą art. 18a ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2016r. poz. 963 z późn.zm. - dalej jako ustawa systemowa), podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ubezpieczonych, o których mowa w art. 8 ust. 6 pkt 1 w okresie pierwszych 24 miesięcy kalendarzowych od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności gospodarczej, stanowi zadeklarowana kwota, nie niższa jednak, niż 30% kwoty minimalnego wynagrodzenia.

Opisana zaś wyżej reguła nie ma zastosowania do osób, które wykonują działalność gospodarczą na rzecz byłego pracodawcy, na rzecz którego przed dniem rozpoczęcia działalności gospodarczej w bieżącym lub w poprzednim roku kalendarzowym wykonywały w ramach stosunku pracy lub spółdzielczego stosunku pracy czynności wchodzące w zakres wykonywanej działalności gospodarczej.

Tymczasem, jak wskazał Sąd Okręgowy, w okresie od 1 czerwca 2012r. do 25 listopada 2016r. wnioskodawca odbył szkolenie specjalistyczne we Wschodnim Centrum (...) w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Ł. w trybie rezydentury na podstawie umowy o pracę zawartej z wymienionym podmiotem prowadzącym szkolenie specjalistyczne, zawartej na czas określony programem specjalizacji. Zasady odbywania rezydentury oraz status prawny lekarza rezydenta określa ustawa z dnia 5 grudnia 1996r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty

(Dz. U. z 1997r., nr 28, poz. 152) oraz wydane na jej podstawie rozporządzenie Ministra Zdrowia w sprawie specjalizacji lekarzy i lekarzy dentyistów z dnia 2 stycznia 2013r. (Dz. U. z 2013r. poz. 26). Umowa o pracę w ramach rezydentury jest zawierana na podstawie skierowania przez wojewodę do określonej jednostki organizacyjnej ze wskazaniem trybu i okresu jego odbywania (§ 10 ust. 1 w zw. z § 7 powołanego rozporządzenia). Wynagrodzenie wnioskodawcy było finansowane z budżetu państwa. W ramach odbytej rezydentury, ubezpieczony uzyskał kwalifikacje do wykonywania zawodu lekarza specjalisty w zakresie chirurgii plastycznej. Od dnia 1 grudnia 2016r. wnioskodawca świadczy usługi medyczne na rzecz Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Ł. we Wschodnim Centrum (...) na podstawie umowy cywilnoprawnej, w ramach prowadzonej przez siebie pozarolniczej działalności gospodarczej.

Zdaniem Sądu Okręgowego, przez „czynności wchodzące w zakres wykonywanej działalności gospodarczej”, o których mowa w art. 18a ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych, które uniemożliwiają zastosowanie preferencyjnych składek ubezpieczeniowych dla osób podejmujących po raz pierwszy działalność gospodarczą (art. 18a ust. 1 w związku z art. 8 ust. 6 pkt 1 tej ustawy), należy rozumieć czynności odpowiadające tym, które były uprzednio wykonywane w ramach stosunku pracy na rzecz byłego pracodawcy. W tej konkretnej sprawie należało dokonać oceny, interpretacji powołanego zwrotu „czynności wchodzące w zakres wykonywanej działalności gospodarczej” w odniesieniu do pracowników takich, jak lekarze rezydenci. Zatem, należało przeanalizować status lekarza rezydenta i zakres czynności, jakich może on dokonywać w ramach rezydentury odbywanej w szpitalu.

Wobec powyższego, Sąd Okręgowy ponownie wskazał, że zasady odbywania rezydentury oraz status prawny lekarza rezydenta określa ustawa z dnia 5 grudnia 1996r. o zawodach lekarza i lekarza dentyisty oraz wydane na jej podstawie rozporządzenie Ministra Zdrowia w sprawie specjalizacji lekarzy i lekarzy dentyistów z dnia 2 stycznia 2013r. W trakcie odbywania szkolenia specjalizacyjnego wnioskodawca pracował pod nadzorem kierownika specjalizacji, wykonywał zabiegi diagnostyczne, lecznicze i rehabilitacyjne, jak również uczestniczył w kursach, szkoleniach i stażach w innych szpitalach, co wynikało z ustawowo określonego programu specjalizacji oraz z harmonogramu zaakceptowanego przez kierownika specjalizacji.

W wyniku przeprowadzonego postępowania dowodowego, Sąd Okręgowy ustalił, iż czynności, które wykonuje odwołujący w ramach świadczonych przez siebie usług znacząco odbiegają od czynności, jakie podejmował na rzecz swojego byłego pracodawcy w ramach odbywania rezydentury. W pierwszej kolejności należy podnieść, iż w ramach zatrudnienia na czas rezydentury wnioskodawca realizował wyłącznie czynności określone w programie stażu oraz w harmonogramie specjalizacji. Stworzony przez ustawodawcę program specjalizacji obejmuje nie tylko pracę na rzecz szpitala, w którym pracownik jest rezydentem, lecz również na rzecz innych szpitali oraz jednostek. Ponadto, rezydent ma obowiązek uczestniczenia w licznych szkoleniach oraz stażach. Ubezpieczony nie podejmował samodzielnie decyzji, był zobowiązany pracować pod kierunkiem kierownika specjalizacji oraz innych lekarzy specjalistów. Obecnie wnioskodawca samodzielnie i na własną odpowiedzialność wykonuje wysokospecjalistyczne świadczenia lekarskie z zakresu chirurgii plastycznej, rekonstrukcyjnej oraz estetycznej, których nie podejmował w ramach odbywanej rezydentury.

Według Sądu Okręgowego, ratio legis regulacji zawartej w art. 18a ust. 1 i 2 ustawy systemowej, było wyeliminowanie sytuacji, w której mogłoby dojść do celowego rozwiązania stosunku pracy przede wszystkim w interesie pracodawcy, który mając zabezpieczone wykonanie tego samego zakresu czynności uwalniałby się od płacenia składek

na ubezpieczenie społeczne za pracownika. Sąd ten podkreślił przy tym, iż rozwiązanie umowy o pracę zawartej między wnioskodawcą, a Samodzielnym Publicznym Zakładem Opieki Zdrowotnej we Wschodnim Centrum (...) w Ł. na czas determinowany okresem trwania programu specjalizacji, nie było motywowane chęcią zmiany formy świadczenia tych samych usług na rzecz pracodawcy, lecz wynikało z upływu czasu trwania obowiązkowego stażu specjalizacyjnego.

Mając na uwadze istotę odbywania lekarskiej specjalizacji, która ma przygotować do wykonywania zawodu lekarza specjalisty oraz fakt, iż lekarz rezydent podejmuje jedynie czynności określone w ramach ustawowo określonego programu specjalizacji lekarskiej, oczywista jest różnica między czynnościami wykonywanymi przez lekarza specjalistę, a czynnościami wykonywanymi przez lekarza rezydenta w trakcie odbywania przez niego szkolenia specjalizacyjnego. Rezydentura jest jedynie etapem w karierze zawodowej lekarza, formą stażu zawodowego mającego na celu naukę zawodu i przygotowanie zawodowe do pełnienia samodzielnej funkcji lekarza o określonej specjalizacji.

Konkludując swój wywód, Sąd Okręgowy wskazał, iż zasadne jest przyjęcie stanowiska, iż w odniesieniu do wnioskodawcy, podejmującego po raz pierwszy działalność gospodarczą w formie indywidualnej praktyki lekarskiej we współpracy z dotychczasowym pracodawcą, przy jednoczesnym ustaleniu, iż świadczone usługi na rzecz byłego pracodawcy tj. Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Ł. we Wschodnim Centrum (...) nie były tożsame z czynnościami wykonywanymi przez niego w charakterze lekarza rezydenta w ramach stosunku pracy, nie zachodzi przesłanka wyłączająca prawo do zastosowania obniżonej składki.

Mając powyższe na względzie, na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., orzekł jak w sentencji.

W apelacji od zaprezentowanego rozstrzygnięcia organ rentowy, zarzucając Sądowi pierwszej instancji:

- sprzeczność istotnych ustaleń z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, poprzez przyjęcie, iż wykonywane przez wnioskodawcę czynności w charakterze lekarza rezydenta w ramach umowy o pracę zawartej w dniu 1 czerwca 2012r.

z Samodzielnym Publicznym Zakładem Opieki Zdrowotnej w Ł., nie wchodziły w zakres wykonywanej przez wnioskodawcę działalności gospodarczej w formie indywidualnej praktyki lekarskiej,

- naruszenie przepisu art. 18a ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, poprzez jego błędne zastosowanie i uznanie, że wnioskodawca może w okresie

24 miesięcy kalendarzowych od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności gospodarczej zadeklarować, jako podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe kwotę niższą, niż 30% kwoty minimalnego wynagrodzenia, pomimo, że przepis ten na podstawie art. 18a ust. 2 pkt 2 powołanej wyżej ustawy

nie ma zastosowania do wnioskodawcy, który wykonuje działalność gospodarczą na rzecz byłego pracodawcy, na rzecz którego przed dniem rozpoczęcia wykonywania działalności gospodarczej w poprzednim roku kalendarzowym wykonywał w ramach stosunku pracy czynności wchodzące w zakres wykonywanej działalności gospodarczej,

wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Zdaniem apelującego, w opisanym przez wnioskodawcę stanie faktycznym brak jest podstaw do przyjęcia, iż czynności wykonywane przez osobę zatrudnioną na stanowisku lekarza rezydenta całkowicie różnią się od czynności wykonywanych przez lekarza w ramach usług lekarskich, niezależnie od formy umowy, która je reguluje.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył, co następuje:

Przyjmując ustalenia poczynione przez Sąd Okręgowy, jako własne, uznał, że apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

1. Ocenę podniesionych w apelacji zarzutów rozpocząć należy od ogólnego stwierdzenia, iż w treści art. 10 ustawy z dnia 2 lipca 2004r. o swobodzie działalności gospodarczej (tekst jedn.: Dz. U. nr 220, poz. 1447 z 2010r.) uregulowana została instytucja interpretacji przepisów, która służyć ma uniknięciu przez przedsiębiorcę błędnego zastosowania przepisów prawa. Tak więc, regulacja ta pozwala na wytworzenie katalogu zasad, których przestrzeganie pozwoli przedsiębiorcy na prawidłowe stosowanie przepisów prawa. Powierzenie sądom merytorycznego rozpatrywania spraw dotyczących indywidualnych interpretacji podatkowych stanowi przejaw realizacji ujętego w art. 45 Konstytucji RP prawa do sądu (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 kwietnia 2011r., III UK 117/10).

W oparciu o przedstawioną regulację, przedsiębiorca T. K. wystąpił do organu rentowego z wnioskiem o interpretację przepisu art. 18a ust. 1 i ust. 2 pkt 2 ustawy systemowej, twierdząc, że w odniesieniu do lekarza specjalisty podejmującego po raz pierwszy działalność gospodarczą w formie indywidualnej praktyki lekarskiej i współpracującego z dotychczasowym pracodawcą, przy jednoczesnym przyjęciu, iż świadczone usługi na rzecz byłego pracodawcy, będącego Samodzielnym Publicznym Zakładem Opieki Zdrowotnej, nie były tożsame z czynnościami wykonywanymi przez niego w charakterze lekarza rezydenta w ramach stosunku pracy, nie zachodzi przesłanka wyłączająca prawo do zastosowania obniżonej składki w okresie pierwszych 24 miesięcy kalendarzowych od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności gospodarczej.

2. Wykładni normy art. 18a ustawy systemowej dokonał Sąd Najwyższy w motywach uchwały z dnia 10 kwietnia 2013r. (II UZP 184/12), wskazując, iż zasadniczym pozytywnym celem przyjętego w jej treści rozwiązania było zmniejszenie obciążeń wynikających

z obowiązkowego podlegania ubezpieczeniom społecznym (art. 18a ust. 1 w związku z art. 8 ust. 6 pkt 1 tej ustawy) osób rozpoczynających działalność gospodarczą i w konsekwencji

do przeznaczania zaoszczędzonych w ten sposób kwot na rozwój tej formy zarobkowania. Natomiast negatywnym celem przyjętej regulacji było zapobieżenie niewłaściwemu wykorzystywaniu tej ulgi (niezgodnym z intencją ustawodawcy) w przypadku przekształcenia stosunku pracy w umowy cywilnoprawne i przechodzenia pracowników na tzw. „samozatrudnienie”. Powołując się na argumentację zawartą w uzasadnieniu projektu ustawy z dnia 1 lipca 2005r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw (wprowadzającej analizowaną regulację), Sąd Najwyższy trafnie wskazał,

iż przepis art. 18a nie może mieć zastosowania wyłącznie w sytuacji, gdy doszło do celowego rozwiązania stosunku pracy przede wszystkim w interesie pracodawcy, który mając zabezpieczone wykonanie tego samego zakresu czynności, uwalniałby się od płacenia składki na ubezpieczenie społeczne za pracownika. Podkreślił przy tym, że ulga ta nie wiąże się

ze zwiększonymi wydatkami dla Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ponieważ wskutek indywidualizacji wysokości świadczeń emerytalno-rentowych osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą, przedsiębiorcy, opłacając przez wskazany okres niższą składkę, wypracują sobie niższe świadczenie emerytalno-rentowe, bowiem wysokość przyznawanego świadczenia jest ściśle związana z kwotą składek odprowadzanych

do systemu. Innymi słowy, czasowe odprowadzanie niższej składki odnosi jedynie skutek względem przyszłego świadczenia emerytalno-rentowego ubezpieczonego.

Zatem, należy powtórzyć za Sądem Najwyższym, iż zestawienie przesłanki negatywnej zastosowania obniżonej składki w postaci wymogu, że podjęta działalność

nie może być wykonywana na rzecz byłego pracodawcy, gdy czynności wykonywane w ramach stosunku pracy wchodzi w zakres wykonywanej działalności gospodarczej,

ma za zadanie przeciwdziałać sytuacjom, w których pracodawcy wymuszaliby

na pracownikach rozwiązanie stosunku pracy, a następnie rozpoczęcie działalności gospodarczej (w warunkach samozatrudnienia) i prowadzenie jej w oparciu o obowiązki (czynności) realizowane w ramach stosunku pracy. Sąd

Najwyższy słusznie przy tym konkluduje, że tylko tak rozumiany cel uzasadnia ograniczenie stosowania obniżonej składki w odniesieniu do niektórych osób, które po raz pierwszy podejmują działalność gospodarczą.

3. Kontynuując proces wykładni normy art. 18a ust. 2 ustawy systemowej, podnieść należy, iż przez „czynności wchodzące w zakres wykonywanej działalności gospodarczej”, które uniemożliwiają zastosowanie preferencyjnych składek ubezpieczeniowych dla osób podejmujących po raz pierwszy działalność gospodarczą, należy rozumieć czynności odpowiadające tym, które były uprzednio wykonywane w ramach stosunku pracy na rzecz byłego pracodawcy. Zatem, w realiach niniejszego sporu należało dokonać interpretacji powołanego zwrotu „czynności wchodzące w zakres wykonywanej działalności gospodarczej” w odniesieniu do pracowników takich, jak lekarze stażyści. Wobec powyższego, Sąd Okręgowy trafnie podjął się analizy statusu lekarzy stażystów.

4. Zaslugujący na akceptację wywód Sądu pierwszej instancji wzmocnić należy dodatkowymi argumentami, których dostarcza dotychczasowe orzecznictwo Sądu Najwyższego. I tak, w uzasadnieniu wyroku z dnia 7 kwietnia 2011r. słusznie wskazano

na szczególny status lekarzy rezydentów, który wynika z państwowej polityki zatrudnienia i kształcenia lekarzy, której zasadniczym celem jest uzyskanie wysokospecjalistycznej kadry medycznej na potrzeby polskiego systemu ochrony zdrowia. Status ten jest bowiem konsekwencją realizacji tej polityki, o czym świadczy także i to, że od 2009r. rezydentury są finansowane przez ministra właściwego do spraw zdrowia ze środków Funduszu Pracy (por. uzasadnienie wyroku z dnia 7 kwietnia 2011r., I PK 232/10). O szczególnym znaczeniu rezydentury wypowiedział się także Sąd Najwyższy w orzeczeniu z 6 września 2005r.

(I PK 5/05), w którym stwierdził, że umowa zawierana z rezydentem - aczkolwiek czasowa - jest instrumentem służącym uzyskaniu specjalizacji i czynnikiem stabilizującym jego status. Przyjęta konstrukcja (finansowanie ze środków Funduszu Pracy tej formy specjalizacji) ma prowadzić do zapewnienia specjalistów w priorytetowych specjalnościach medycznych.

5. Powyższa argumentacja o charakterze funkcjonalnym, powtarzana jest również w orzecznictwie prawnopracowniczym dotyczącym roszczeń z zakresu przeciwdziałania dyskryminacji płacowej lekarzy specjalistów, odnoszących wysokość uzyskiwanego wynagrodzenia za pracę do zarobków osiągniętych przez lekarzy rezydentów. Również

w tego typu sprawach Sąd Najwyższy wskazywał, iż zróżnicowanie wynagrodzeń tych dwóch grup zawodowych (na korzyść rezydentów) wynika z odmiennego statusu rezydentów, będącego konsekwencją konkretnej polityki zatrudnienia, nakierowanej na podnoszenie kwalifikacji zawodowych lekarzy (por. uzasadnienie wyroku z dnia 26 marca 2013r., II PK 330/12).

6. W tych okolicznościach, Sąd pierwszej instancji prawidłowo wskazał, iż status lekarza odbywającego specjalizację w ramach rezydentury określają przepisy ustawy z dnia 5 grudnia 1996r. o zawodach lekarza i lekarza dentystry (t.j. Dz. U. z 2017r., poz. 125) oraz rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 2 stycznia 2013r. w sprawie specjalizacji lekarzy i lekarzy dentystrów (Dz. U. z 2013r., poz. 26). Jak zaś wynika z art. 16 h ust. 1 ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentystry, lekarz odbywa szkolenie specjalizacyjne

na podstawie umowy o pracę zawartej z podmiotem prowadzącym szkolenie specjalizacyjne na czas określony w programie specjalizacji w ramach rezydentury. Już z powołanej regulacji wynika, że podstawowym celem rezydentury jest odbywanie szkolenia określonego

w programie specjalizacji. Natomiast terminowa umowa o pracę (na czas określony w programie specjalizacji) zawierana jest z podmiotem prowadzącym szkolenie specjalizacyjne. Zgodnie z art. 16 j ust. 1 cyt. ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentystry, rezydentura jest przyznawana i finansowana przez ministra właściwego do spraw zdrowia

w ramach środków budżetu państwa, których jest dysponentem. Jak wynika z normy § 7 cyt. rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 2 stycznia 2013r. w sprawie specjalizacji lekarzy i lekarzy dentystrów, wojewoda kieruje lekarza do odbywania szkolenia specjalizacyjnego

w wybranej przez lekarza jednostce organizacyjnej, w ramach posiadanych przez nią wolnych miejsc szkoleniowych w danej dziedzinie medycyny, uwzględniając wynik postępowania kwalifikacyjnego. Lekarzowi, który został zakwalifikowany do odbywania szkolenia specjalizacyjnego, wojewoda wydaje:

- skierowanie do odbywania szkolenia specjalizacyjnego w określonej jednostce organizacyjnej ze wskazaniem trybu i okresu jego odbywania,
- kartę szkolenia specjalizacyjnego,
- indeks wykonanych zabiegów i procedur medycznych, w którym są potwierdzane nabyte w trakcie szkolenia specjalizacyjnego umiejętności praktyczne określone programem specjalizacji;
- informację o obowiązującym programie specjalizacji;
- informację o obowiązku niezwłocznego zawiadomienia wojewody o zaliczeniu szkolenia specjalizacyjnego przez kierownika specjalizacji, albo przedłużeniu okresu trwania szkolenia specjalizacyjnego w przypadkach określonych w art. 161 ust. 1 i 2 cyt. ustawy.

W świetle § 10 cyt. rozporządzenia, umowa o pracę w ramach rezydentury jest zawierana na podstawie opisanego wyżej skierowania, zaś w oparciu o § 12 i 13 cyt. rozporządzenia, lekarz odbywający szkolenie specjalizacyjne realizuje wszystkie elementy programu specjalizacji w zakresie szkolenia teoretycznego i praktycznego.

Wobec przedstawionej wyżej regulacji, stwierdzić trzeba, iż przepisy dotyczące umowy o pracę na czas określony zawieranej z lekarzem w ramach rezydentury są przepisami szczególnymi w stosunku do przepisów Kodeksu pracy, normujących ten typ umowy, a umowa z rezydentem jest szczególnym rodzajem umowy na czas określony (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 6 września 2005r., I PK 5/05).

Przede wszystkim terminowa umowa o pracę jest istotnym składnikiem rezydentury, stanowiącym, jak wynika z § 10 cyt. rozporządzenia, jej element pojęciowy. Zawierana jest na podstawie skierowania wojewody, co istotnie osłabia podstawową zasadę wolności stosunku pracy. Czas jej trwania został ściśle powiązany z czasem trwania szkolenia specjalizacyjnego w ramach rezydentury. Jak wyżej wskazano, jest ona zawierana na czas trwania specjalizacji w ramach rezydentury, a w razie przedłużenia tego czasu, jednostka służby zdrowia prowadząca specjalizację ma obowiązek zawarcia dalszej umowy na czas określony, odpowiadający okresowi przedłużenia. Regulacja ta wskazuje jasno, że umowa o pracę z rezydentem powinna trwać przez cały okres specjalizacji. Wynika stąd, że w zamiarze prawodawcy umowa o pracę na czas określony jest instrumentem służącym uzyskaniu specjalizacji przez rezydenta i czynnikiem stabilizującym jego status, poprzez zagwarantowanie mu pewności zatrudnienia przez cały czas trwania specjalizacji.

Taki cel umowy o pracę z rezydentem - zasadniczo odmienny od celu ujętego w treści art. 22 § 1 k.p., pod postacią wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem, w miejscu i czasie oznaczonym przez pracodawcę - wynika również z całej konstrukcji tej formy specjalizacji.

Ponadto, tego rodzaju umowa nie jest wynagradzana przez pracodawcę (art. 22 § 1 k.p.), lecz finansowana ze środków publicznych na podstawie umowy między ministrem zdrowia, a jednostką prowadzącą specjalizację.

Podkreślenia wymaga, iż w celu zapewnienia zasadniczego celu rezydentury, jakim jest kształcenie lekarzy, którzy uzyskali najlepsze wyniki postępowania kwalifikacyjnego, prawodawca wykorzystał instytucję umowy o pracę na czas

określony, wprowadzając jednak daleko idące odmienności, dotyczące praw i obowiązków obu stron stosunku pracy. Funkcjonujący model kształcenia lekarzy traktuje umowę o pracę instrumentalnie, co może wywoływać wątpliwości natury aksjologicznej (art. 65 Konstytucji RP). Zauważyć wypada, że wykładnia art. 18a ust. 2 ustawy systemowej, proponowana przez apelujący organ rentowy, nie dostrzega opisanych wyżej zależności oraz rozmija się z celami, które postawił przed sobą ustawodawca. Apelujący nie podważa również uzasadnionej przez Sąd pierwszej instancji tezy, iż lekarz specjalista, z uwagi na swoje kwalifikacje formalne, doświadczenie zawodowe i umiejętności (nabyte w trakcie szkolenia i potwierdzone złożeniem egzaminu), świadczy na rzecz podmiotu leczniczego samodzielnie usługi znacznie wykraczające poza zadania (zabiegi i procedury medyczne), których podejmuje się lekarz rezydent - bez stosownej samodzielności - w ramach programu specjalizacji.

7. Reasumując przedstawione wywody, należy stwierdzić, iż wykonywanie przez lekarza specjalistę, prowadzącego samodzielną praktykę lekarską w ramach nowo otwartej działalności gospodarczej, usług medycznych na rzecz tego pracodawcy, u którego pracował na podstawie umowy o pracę w ramach rezydentury (jako lekarz rezydent), nie jest wykonywaniem czynności wchodzących w zakres działalności gospodarczej, w rozumieniu art. 18a ust. 2 w związku z art. 8 ust. 6 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2016r. poz. 963 ze zm.).

Mając na uwadze przedstawione okoliczności, Sąd drugiej instancji uznał, iż apelacja jest bezzasadna i na mocy art. 385 k.p.c. orzekł o jej oddaleniu.

/-/SSA J.Pietrzak /-/SSA M.Procek /-/SSA M.Żurecki
Sędzia Przewodniczący Sędzia

JR